

BAB I

PENDAHULUAN

1.0 Pengenalan

Dalam kehidupan yang serba mencabar ini, manusia perlu berusaha keras melakukan sesuatu yang dapat menyara kehidupan dari segi fizikal, mental serta psikologikal. Ini dapat dilakukan melalui pekerjaan. Sebab itu manusia sering memikirkan dan merasai sesuatu melalui pekerjaan. Maka dengan itu, persoalan yang perlu difikirkan iaitu begaimakah pekerjaan boleh memberi kepuasan selain daripada menjamin pendapatan yang baik.

Bekerja bererti seseorang itu mesti aktif, iaitu aktif dalam aktiviti yang boleh membawa kepada perubahan pada dirinya atau orang lain atau bidang yang diceburinya. Penglibatan dalam pekerjaan seperti tugas-tugas di sekolah, membaiki kereta dan motor, bermain di padang, memotong rumput di halaman semuanya adalah aktiviti ke arah bekerja. (Muhd. Mansur Abdullah & Siti Nordinar Mohd. Tamin, 1988). Dalam konteks ini ada kerja yang dianggap sebagai penyaraan hidup dan ada yang hanya sebagai rekreasi dan memenuhi masa lapang sahaja.

Salah satu matlamat pendidikan ialah untuk menyediakan generasi muda bagi menghadapi masa depan dalam dunia pekerjaan yang semakin mencabar. Hal ini terkandung dalam Falsafah Pendidikan Kebangsaan yang antara lainnya menegaskan,

“.....Usaha ini adalah bagi melahirkan rakyat Malaysia yang berilmu pengetahuan, berketerampilan, berakhlak mulia, bertanggung jawab dan berkeupayaan mencapai kesejahteraan diri serta memberi sumbangan terhadap keharmonian dan kemakmuran masyarakat dan negara”. (Hussein, 1990).

Menurut Rohany Nasir (1985), masa persekolahan terutama sekali pada peringkat sekolah menengah, merupakan masa yang paling penting bagi membentuk kesedaran, membuat perancangan serta membuat keputusan berhubung dengan kerjaya. Oleh itu, pelajar perlu memainkan peranan penting dalam menentukan apakah yang akan dilakukan apabila tamat pengajian nanti. Inilah masa yang penting untuk mereka memilih kerjaya yang akan diceburinya. Walau pun melalui Surat Pekeliling Iktisas Bil. 5/1976, KP(BS)8548/1/Jld.11/(4a)5/5/76 kepada setiap sekolah, Kementerian Pendidikan berhasrat untuk memastikan setiap pelajar menerima perkhidmatan yang mencakupi aspek-aspek kerjaya tetapi dari segi pelaksanaannya masih di peringkat minimum.

Berdasarkan pasaran pekerjaan hari ini, pemilihan menjadi semakin merumitkan. Malah ditambah pula ramai pekerja yang dibuang atau peluang pekerjaan yang semakin sedikit, sedangkan manusia semakin ramai mempunyai kemahiran dan kebolehan sama ada lulusan dalam negara mahu pun luar negara. Keadaan ini menyebabkan para pelajar semakin rumit untuk membuat pilihan kerjaya

yang akan diceburi nanti, seterusnya kerjaya yang akan dipilih nanti tidak bersetujuan dengan minat yang ada pada mereka.

Justeru itu, kaunselor di sekolah perlu memainkan peranan penting dalam membantu pelajar membuat pemilihan kerjaya dengan minat dan kebolehan mereka agar mereka mendapat kepuasan yang maksimum dalam pekerjaan yang akan diceburi nanti. Sekiranya tahap minat kerjaya di kalangan pelajar dapat dipertingkatkan, ini bermakna pihak sekolah akan dapat melahirkan individu yang peka terhadap dunia pekerjaannya. Oleh itu, pihak sekolah perlu memastikan agar pelajar dapat menceburi dunia pekerjaan pada suatu masa nanti dan seterusnya dapat memberikan sumbangan yang tinggi kepada produktiviti negara di samping menghasilkan tenaga mahir yang berkualiti.

Dalam menghadapi dunia globalisasi ini, pelajar dan kaunselor perlu membuat keputusan yang tepat menurut minat, bakat dan personaliti. Hal ini, diperkuuhkan lagi oleh ahli-ahli dalam teori-teori kerjaya seperti Anne Roe (1956), Super (1957), Holland (1973) dan Osipow (1980) menjelaskan bahawa individu perlu memiliki maklumat kerjaya sebelum mengambil sebarang keputusan dalam menetapkan kerjaya yang dipilih. Taylor (1997) menyatakan bahawa pengalaman awal dalam proses pemilihan kerjaya sesuatu yang penting kerana ia sebagai satu usaha dalam menetapkan pencapaian akademik yang cemerlang dalam bidang yang akan diceburi.

1.1 Pernyataan Masalah

Pengkaji merasakan perlu untuk menjalankan kajian ini memandangkan persepsi pelajar terhadap kerjaya masih lagi di tahap rendah. Kajian Nelson (1963) mendapati bahawa pendidikan kerjaya patut dijadikan mata pelajaran di sekolah-sekolah kerana sumber-sumber kedua seperti majalah, televisyen, buku-buku dan wayang masih belum cukup dan mampu memenuhi rasa ingin tahu pelajar terhadap pekerjaan. Kini, iklan pula merupakan satu lagi faktor besar yang amat mudah mempengaruhi jiwa seseorang dalam memilih kerjaya mereka. Maka itu adalah wajar bidang bimbingan kerjaya dijadikan mata pelajaran di sekolah-sekolah. (Muhs. Mansur Abdullah & Siti Nordinar Mohd. Tamin, 1988). Kiselica (1997) pula, telah menegaskan bahawa pelajar seharusnya didedahkan dengan asas dan maklumat-maklumat penting termasuk menjalani ujian psikologi yang berkaitan dengan pemilihan kerjaya.

Drever (1964) pula mengatakan bahawa proses perkembangan kerjaya amat perlu bagi pelajar, terutama sekali dalam mempengaruhi sikap dan pengertian mereka kepada bidang kerja serta pengertian para ibu bapa mengenai perkembangan pekerjaan mengikut kehendak anak-anak mereka tanpa mengikut pengamatan dan kemahuan mereka pula. Oleh itu, hanya sekolah sahaja tempat yang sebaik-baiknya menyebarkan kesedaran dari pengetahuan seperti ini kepada para pelajar. (Muhs. Mansur Abdullah & Siti Nordinar Mohd. Tamin, 1988).

Beberapa kajian yang dijalankan di Amerika Syarikat mendapati bahawa alat SDS boleh digunakan untuk melihat minat kerjaya (vokasional) pelajar-pelajar. Oleh itu, kajian ini bertujuan untuk meninjau minat pelajar terhadap kerjaya yang dipilih berdasarkan jantina, aliran pengajian dan tingkatan. Dengan demikian, akan membolehkan pihak-pihak yang terlibat memberi tumpuan terhadap program-program yang bersesuaian dengan minat kerjaya di kalangan pelajar-pelajar sekolah dan seterusnya dapat memberi bimbingan yang lebih berkesan kepada pelajar.

1.2 Tujuan Kajian

Antara tujuan kajian adalah untuk :

1. Meneliti dan membuat penerokaan terhadap pola minat kerjaya pelajar-pelajar dengan lebih mendalam dengan menggunakan alat SDS yang berdasarkan keupayaan yang ada pada diri pelajar serta pekerjaan yang diminati oleh pelajar.
2. Mengenal pasti perbezaan minat kerjaya antara pelajar lelaki dengan pelajar perempuan.
3. Mengenal pasti perbezaan minat kerjaya antara pelajar aliran sains dan aliran kemanusiaan.
4. Mengenal pasti perbezaan minat kerjaya antara tingkatan 4 dengan tingkatan 6 Rendah.

1.3 Soalan Kajian

Berdasarkan beberapa tujuan kajian yang telah dinyatakan, kajian ini akan mencari jawapan kepada beberapa soalan-soalan seperti berikut :

1. Apakah pola minat kerjaya di kalangan pelajar-pelajar ?
2. Adakah terdapat perbezaan yang signifikan minat kerjaya antara pelajar lelaki dan pelajar perempuan ?
3. Adakah terdapat perbezaan yang signifikan minat kerjaya antara pelajar aliran sains dan pelajar-pelajar aliran kemanusiaan ?
4. Adakah terdapat perbezaan yang signifikan minat kerjaya antara pelajar tingkatan 4 dengan pelajar tingkatan 6 Rendah ?

1.4 Kerangka Teori Kerjaya Holland

Holland (1965), menyatakan bahawa pemilihan pekerjaan adalah satu manifestasi personaliti diri seseorang individu itu dalam menonjol kebolehan dan penampilan tingkah laku yang ekspresif. Ini kerana pemilihan tersebut seterusnya akan menentukan cara dan gaya hidup mereka. Menurut Holland (1973; 1978; 1985a) bahawa minat atau pemilihan kerjaya adalah satu ekspresi personaliti individu dan oleh yang demikian menurut beliau inventori minat adalah serupa dengan inventori personaliti.

John. L. Holland (1973) membuat tanggapan bahawa minat terhadap sesuatu kerjaya merupakan manifestasi personaliti individu. Oleh itu, "Self Directed Search"(SDS), (Holland, 1971) digunakan untuk mengukur pola minat kerjaya pelajar. Pengkaji memilih alat ini dalam penyelidikannya kerana berasaskan maklumat bahawa isi atau kandungan inventori ini memberikan maklum balas tentang minat kerjaya responden, malahan ia juga dapat membantu pelajar mengenal pasti minat vokasional utama responden itu.

Secara khusus, Holland (1959, 1966, 1973, 1985) telah membahagikan manusia kepada enam personaliti : Realistik (R), Investigatif (I), Artistik (A), Sosial (S), Enterprising (E) dan Konvensional (K) atau ringkasnya RIASEK berdasarkan ciri masing-masing.

1. Realistik (R).

Individu yang tergolong dalam kumpulan Realistik berkecederungan mengalami persekitarannya yang konkret dan fizikal. Individu yang mempunyai kemahiran etletik atau mekanikal. Suka bekerja dengan objek, mesin, peralatan, tumbuhan dan binatang. Lebih suka bekerja di luar bangunan dari dalam bangunan. Amat ketara golongan ini kurang berketrampilan sebagai pemimpin atau penyeliaan, tidak gemar diri menjadi tumpuan perbincangan dan pemikiran yang abstrak. Contoh pekerjaan ialah Jurutera Awam, Jurutera Keretapi, Operator Mesin, Mekanik Kapal

Terbang, Mekanik Kereta, Juruteknik Elektronik, Ahli Ilmu Perkebunan, Tukang Kayu dan lain-lain.

2. Investigatif (I)

Individu yang tergolong dalam kumpulan Investigatif lebih cenderung membuat pemerhatian, mempelajari, menyelidik, menganalisa, menilai dan menyelesaikan masalah melalui penyelidikan. Mempunyai kemahiran saintifik dan matematik serta meminati kerjaya-kerjaya saintifik dan beberapa kerjaya bercorak teknikal. Individu yang tergolong dalam kumpulan ini lebih berkeyakinan diri, bersifat kelakian, minat dan cenderung dalam ilmu pengetahuan serta ‘introvert’ tetapi kurang dari segi hubungan sosial dan kurang berketrampilan sebagai seorang pemimpin. Contoh pekerjaan ialah Ahli Kaji Cuaca, Ahli Biologi, Ahli Botani, Ahli Botani, Ahli Agronomi, Ahli Fizik, Ahli Kaji Bintang, Ahli Kimia, Ahli Kaji Bumi, Penyelidik Sains, Antropologis dan lain-lain.

3. Artistik (A)

Individu yang tergolong dalam kumpulan ini mempunyai kebolehan artistik dan inovatif. Mempunyai kebolehan intuisi dan suka bekerja dalam situasi yang tidak atau kurang berstruktur. Tidak selesa dengan kerja yang rutin dan berulang-ulang. Selalu menggunakan imaginasi dan kreativiti. Paling ketara individu dalam kumpulan ini berkecenderungan melakukan aktiviti bebas, kabur serta tidak tersusun. Namun individu dalam kumpulan ini kurang terserlah dalam bidang perdagangan dan

perkeranian. Contoh pekerjaan ialah Penyair, Pemimpin Orkestra, Penyanyi Konsert, Pengubah Lagu, Pengarang, Pelukis Perdagangan, Pelukis Potret, Wartawan, Pelukis Kartun, Penghias Rumah, Arkitek dan lain-lain.

4. Sosial (S)

Individu yang tergolong dalam kumpulan ini lebih berkecenderungan bekerja dan berinteraksi dengan manusia. Berminat dalam memberitahu, menolong, melatih, memperkembang, mengubati dan membuat kebajikan pada orang lain. Matlamat utama adalah membuat kebajikan. Individu dalam kumpulan ini terhad dalam aktiviti kemahiran tangan dan teknikal. Contohnya Ahli Sosiologi, Guru, Pengetua Sekolah, Pegawai Perhubungan Awam, Pengarah Kem Belia, Pengarah Agensi Kebajikan, Kaunselor Kerjaya, Kaunselor Peribadi dan lain-lain.

5. Enterprising (E)

Individu yang tergolong dalam kumpulan ini memiliki kualiti-kualiti kembara, ghairah dan terburu-buru dalam mencapai cabaran-cabaran persekitarannya serta berkecenderungan berinteraksi dengan manusia. Mempunyai minat dalam mempengaruhi, mengarah, memimpin dan menguruskan individu lain. Pandai dan mahir memanipulasi orang lain. Matlamat akhirnya adalah untuk mencapai keuntungan organisasi dan keuntungan ekonomi. Contoh pekerjaan ialah Spekulator, Aktuaris, Eksekutif Pengiklanan, Eksekutif Perniagaan, Pengarah Syarikat, Pengarah

Publisiti, Peguam, Ahli Politik, Pengurus Hotel, Pengurus Bank, Jurujual Insuran dan lain-lain.

6. Konvensional (K)

Individu yang tergolong dalam kumpulan ini lebih berkecenderungan bekerja dengan data dan nombor. Mempunyai kemahiran dalam bidang perkeranian serta mempunyai kebolehan dan kemahiran dalam mengguna nombor. Melakukan sesuatu secara terperinci bersifat akur, mengikut arahan, tidak imaginatif, cekap, tidak fleksibel dan tidak praktikal. Contoh pekerjaan ialah Penyimpan Kira-Kira, Guru Perdagangan, Akauntan, Jurutrengkas, Kerani Bank, Pakar Cukai, Kerani Gaji, Operator Komputer, Penilai Harta, Jurujual Insuran, Kerani Insuran dan lain-lain.

Teori ini dibentuk berasaskan kepada andaian bahawa minat vokasional adalah satu daripada aspek personaliti. Oleh yang demikian, deskripsi mengenai minat individu juga menggambarkan personaliti seseorang (Holland, 1973; 1985a). Trait-trait personaliti biasanya dikenalpasti melalui kecenderungan terhadap mata pelajaran sekolah, aktiviti-aktiviti rekreasi, hobi dan kerja, sementara minat vokasional boleh digambarkan sebagai ekspresi personaliti. (Brown dan Brooks, 1984). Holland (1985a) menyatakan bahawa Teori Pemilihan Kerjaya Holland mengambil kira tiga aspek utama iaitu :

1. Apakah ciri-ciri personal dan persekitaran yang mendorong kepada pengambilan keputusan kerjaya yang memuaskan, dan apakah ciri-ciri yang menyebabkan seseorang itu tidak membuat keputusan ?
2. Apakah ciri-ciri personal dan persekitaran yang menyebabkan kestabilan dari segi aras kerja seseorang itu lakukan ?
3. Apakah kaedah yang paling berkesan untuk memberi pertolongan kepada individu yang mengalami masalah yang berkaitan dengan kerjaya ?

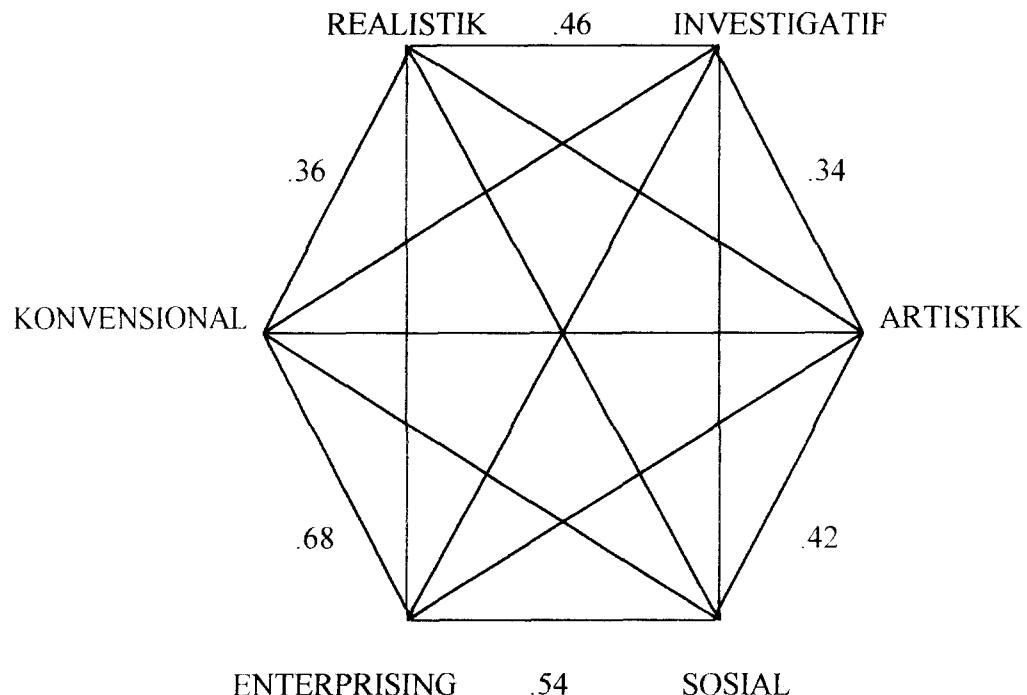
Fokus utama Teori Pemilihan Kerjaya Holland adalah untuk menjelaskan tentang tingkah laku vokasional serta mencadangkan beberapa idea praktikal untuk menolong individu memilih kerja, menukar kerja serta memperolehi kepuasan bekerja (Holland, 1978, 1985a). Teori ini juga telah memberikan perhatian yang sewajarnya dalam membincangkan mengenai perkembangan jenis personaliti, kebolehan personal, tingkah laku kerjaya, tingkah laku pendidikan dan tingkah laku sosial. Sehubungan dengan itu, Holland (1970; 1985a) telah mencadangkan bahawa :

“Pemilihan pekerjaan adalah penglahiran perlakuan yang mencerminkan motivasi, pengetahuan, personaliti dan kebolehan seseorang. Pekerjaan menggambarkan hidup dan persekitaran, bukan semata-mata satu set fungsi kerja atau kemahiran yang berasingan. Oleh itu, kecenderungan kepada sesuatu pekerjaan sebenarnya menggambarkan beberapa keterangan iaitu : motivasi dan pengetahuan individu mengenai pekerjaan yang dipersoalkan,

wawasan dan kefahaman mengenai diri dan kemampuannya. Ringkasnya, gerak balas terhadap item-item ujian mungkin difikirkan sebagai terhad tetapi merupakan penglahiran atau peraturan projektif yang berguna”.

Menurut Holland (1973; 1985a) terdapat tiga tujuan model hexagon terhadap teorinya.

Rajah 1 : Struktur hexagon enam jenis personaliti dan model persekitaran, serta hubungan inter dan intrakelas (Holland, et.al.,1969)

Model hexagon menjelaskan darjah keselarasan pola personaliti seseorang individu. Melalui profil yang diperolehi daripada skor-skor VPI, SDS dan SDS-E, salah satu daripada tiga tahap keselarasan dapat ditentukan dengan cara mengambil dua skor skala tertinggi. Bagi Holland (1973, 1985a) tahap keselarasan dapat dibahagikan kepada tiga iaitu tinggi, sederhana dan rendah. Pola personaliti yang bersebelahan mengikut susunan hexagon dianggap mempunyai tahap keselarasan yang tinggi. (R-I, I-A, A-S, S-E, E-K,K-R dan lain-lain). Manakala pola personaliti yang bertentangan di dalam hexagon dianggap mempunyai tahap keselarasan yang sangat rendah (A-K, I-S, I-E). Pola personaliti yang disusun dengan setiap jenis personaliti lain di dalam hexagon membentuk tahap keselarasan yang sederhana, (misalnya I-S, S-K, R-A) dan lain-lain.

Jadual 1.1 : Tahap-tahap Keselarasan Holland.

TAHAP KESELARASAN	POLA-POLA PERSONALITI
Tinggi	RI, RK, IR, IA, AI, AS, SA, SE, ES, KE, KR
Sederhana	RA, RE, IS, IK, AR, AE, SI, SK, EA, ER, KS, KI
Rendah	RS, IE, AK, SR, EI, KA

Sumber : Holland, J.L. Making of Vocational Choice (1985a) A Theory of Vocational Personality and Work Environment. (Edisi Kedua) Englewood Cliffs. New Jersey : Prentice Hall Inc.

Model hexagon dapat menghuraikan keselarasan sesuatu persekitaran dengan cara yang sama. Holland (1973, 1985a) telah menggunakan kaedah menukarkan skor-skor yang diperolehi daripada pengukuran jenis-jenis personaliti kepada bentuk peratusan dalam membentuk profil sesuatu persekitaran. Model hexagon seterusnya memberi keterangan yang lebih jelas mengenai darjah kongruens antara personaliti dengan persekitaran.

1.5 Kepentingan Kajian.

Hasil daripada kajian ini adalah diharapkan dapat membantu beberapa pihak iaitu pelajar, guru, sekolah dan pihak Kementerian Pendidikan dalam memikirkan tindakan susulan untuk menentukan jenis kerjaya mengikut bidang yang selaras dengan minat mereka.

Kajian ini juga berlandaskan alat SDS untuk melihat sejauh manakah alat kajian ini boleh diguna pakai dalam konteks pelajar-pelajar di Malaysia. Minat vokasional juga perlu diukur untuk menyempurnakan proses pemilihan kerjaya. Pengukuran ini memberi gambaran tentang apa yang diminati oleh pelajar dan apa yang tidak diminati oleh pelajar. Secara tidak langsung, dapat menentukan pelajar

membuat keputusan dalam pemilihan bidang akademik dan kerjaya serta meminimakan kesilapan dalam membuat pemilihan.

Kajian ini juga diharapkan dapat membantu pengkaji dalam memberi maklum balas kepada guru kaunseling sekolah dan membantu untuk mengubahsuai program kerjaya yang akan dilaksanakan di sekolah untuk memastikan sumber maklumat yang diberikan kepada pelajar adalah mencukupi dan menepati kehendak pelajar-pelajar. Peranan pihak sekolah menjalankan penggunaan ujian minat kerjaya ini dapat memperluaskan penggunaannya kepada para pelajar dan memberikan kerjasama yang diharapkan. Seterusnya hubungan dapat dijalinkan antara pihak sekolah atau pihak jabatan bagi mendapatkan khidmat nasihat tentang penggunaan ujian-ujian psikologi. Secara tidak langsung, sekolah mempunyai sistem pemilihan kerjaya yang kemas dan tersusun.

Jelaslah bahawa, penyelidikan ini dapat memberi maklumat tentang minat kerjaya di kalangan pelajar SMK Khir Johari, Bagan Datoh, Perak malah memberikan para pelajar peluang untuk meneroka diri dalam bidang yang diminati berdasarkan bakat dan keupayaan mereka.

1.6 Batasan Kajian

Kajian ini akan menumpukan kepada minat kerjaya di kalangan pelajar di sebuah sekolah di Daerah Hilir Perak, Perak. Jumlah sampel yang digunakan adalah kecil iaitu seramai 106 orang pelajar dan terhad kepada Teori Holland sahaja. Sampel yang kecil juga mungkin kurang sesuai untuk membuat generalisasi serta melibatkan lingkungan kawasan yang agak kecil.

1.7 Definisi Istilah

1.7.1 Minat

Menurut kamus Dewan (2000), minat ditakrifkan sebagai keinginan, kesukaan atau kecenderungan untuk mengetahui sesuatu. Menurut Super dan Crites (1962), minat adalah hasil daripada usaha seseorang itu mengubahsuai keperluannya sehingga ia mencapai tahap kepuasan kendiri yang tertentu.

1.7.2 Kerjaya

Menurut Kamus Dewan (2000), kerjaya adalah perjalanan atau kemajuan seseorang dalam sesuatu lapangan kehidupan. Manakala Tolbert (1974) menjelaskan kerjaya sebagai satu proses yang berterusan dalam perkembangan

kepercayaan dan nilai, kemahiran dan sikap, minat, ciri-ciri personaliti serta pengetahuan terhadap kerjaya.

1.7.3 Personaliti

Menurut Kamus Dewan (2000), personaliti sebagai keperibadian atau perwatakan. Ahli-ahli psikologi telah memberikan definisi yang berbeza tentang personaliti. Dalam kajian ini jenis personaliti yang dimaksudkan adalah berdasarkan kriteria-kriteria yang dikemukakan oleh Holland (1966, 1973, 1985a) : Realistik (R), Investigatif (I), Artistik (A), Sosial (S), Enterprising (E) dan Konvensional (K).

1.7.4 Pelajar-pelajar

Pelajar-pelajar sekolah menengah yang dijadikan subjek dalam penyelidikan ini merujuk kepada kumpulan remaja yang berumur dalam lingkungan 16 hingga 18 tahun.

1.7.5 Sekolah Menengah

Sekolah dirujuk dalam kajian ini ialah sekolah menengah harian biasa yang terletak di kawasan luar bandar iaitu di Daerah Hilir Perak.